

SAMOBORSKI LIST

Ljetovališni vjesnik.

„Samoborski list“ izlazi 1. i 15. u mjesecu.
Pretpлата na cijelu godinu stoji K 4.—, na pò godine 2 K, na četvrt godine 1 K. S poštom ili s dostavom u kuću 48 fil. na godinu više. U Ameriku K 1.40 na godinu više. Pojedini broj stoji 20 filira.

Vlasnik i odgovorni urednik: M Kleščić.

Uprava nalazi se na Trgu Leopolda Salvatora br. 18.

Oglase prima uprava a plaća se za petiiti redak u redakcijskom dijelu po 20 fil. u oglasnom 10 fil. Za oglase, koji se više puta uvršćuju, daje se znatan popust. Novci i rukopisi se šalju uredništvu „Samoborskog lista“. Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

God II.

U Samoboru, 1. ožujka 1905.

Br. 5.

Samobor kao klimatičko lječilište.

Kišnica stagnira na više mjesta, gdje još nije provedena kanalizacija. Ova stagnacija je u toliko opasnija, što se voda miješa sa gnojem i što u sebe prima nečist iz zahoda. U Taborcu, gdje je tlo i bez toga uvijek dosta vlažno i nisko leži, stoje zamazane mlake po dulje vremena nakon kiše, prepuštene samo sunčanoj žezi, da ih osuši. S parama dolaze u zrak osim škodljivih plinova i razni mikroorganizmi, koji mogu prouzrokovati razne bolesti. Svjež i ohladjujući zrak, koji u ljetu nakon vrućine po danu pruža pod večer blaženu ugodnost, dolazi Rudarskom dragom, te se mora sve poduzeti, da taj zrak dodje u Samobor potpuno čist. S toga je kanalizacija gornjega dijela Starogradske ulice sa Taborcem neophodno potrebna, te bi se mogla posebnim odvodnim kanalima bez poteškoća i s malim troškovima provesti. Dónji dio Samobora dobro je i vrsno kanaliziran, te pokazuje, da ga je proveo ženijalni duh, koji je imao daleki i bistri pogled u buduću razvitak Samobora. Jedino bi se još bezuvjetno morala provesti kanalizacija Gajeve ulice, gdje ljeti neprestano leži u grabama zamazana kaljuža, tim više, što će se ova ulica svakako morati udesiti kao šetalište.

2. Industrija. U Samoboru postoji i razvija se za sada samo mali obrt, te kao takav nije osobito važan s obzirom na raz-

vitak Samobora kao klimatičko lječilište. Mesarski je obrt dobro uredjen u higijenskom pogledu, napose je hvale vrijedno držanje otvorenih klupa, gdje je meso izloženo neprestanoj promaji zraka. Klavnica je dosta daleko od centra, čista, te joj se za sada s obzirom na naše intencije ne može prigovoriti. Nakon onoga, što smo glede mlinova prije spomenuli, morali bismo ovdje na to upozoriti, da se najstrože pazi na čistoću jezova i da se najodlučnije zabrani bacanje otpadaka i izmetina u vodu. Najvažniji je za nas kožarski obrt, o kom postoji sasna krivo mnijenje, da je njegov smrad po zdravlje koristan. Neškodljiv je samo vonj čiste i suhe treslovine, te može gdjekomu dapače biti i ugodan. Taj je vonj nuzgredan, a onaj besprimjerni smrad, kojega svi dobro znamo, razvija se u činu kože, gdje njezini pripaci imadu odgnjiliti. Ovdje se razvijaju svi pogubni plinovi organske gnijileži, te moramo mnoge i mnoge lijepe ljetne večeri, željni svježega i čistoga zraka zatisnuti nos rupcem ili zatvoriti prozore pred nesnosnim smradom. Kožarski je obrt svakako veoma važna grana privrede, te bi sigurno bilo šteta, da se njegovu razvitku stavljaju kakove zapreke; ali moramo imati na umu, da su održavanje kožarnica i uredjenje Samobora kao klimatičko lječilište dva sasna kontrerna pojma, gdje prvi isključuje drugi. Mislimo pak, da bi se taj obrt ako ne ljepše, a to sigurno isto

tako dobro mogao razvijati i na dnu Samobora, gdje bi imao i slobodnije ruke i riješio bi Samobor svojih zlih strana.

3. Hranjenje marve i svinja znamenito upliva na čistoću u zraku, te u Samoboru vladaju u tom pogledu prilike, koje ne odgovaraju niti primitivnim zahtjevima higijene. Moramo imati na umu, da je Samobor mjesto, u kojemu stoji kuća do kuće, da je u kotlini, te da izmjena zraka nije dostatna, da rasprši svu nečist. U tom će se pogledu morati postepeno počti naprijed, dok se ne postigne konačni uspjeh. Za sada moralo bi se zapriječiti hranjenje svinja i održavanje gnojišta barem u ljetnim mjesecima, a svakako bi se moralo zabraniti tjeranje marve po ulicama na vodu.

4. Prašina u zraku sastoji se koje od sličnih dijelova tla, koje od produkta izgaranja organskih i anorganskih tvari, spora bilina, dijelova životinjskoga i čovječjega tijela, koje od mikroorganizama. Dijelimo ju prema tomu na vidljivu, krupnu prašinu, koja nastaje na taj način, da se laglje čestice tla uslijed mehaničkoga djelovanja dignu i lebde u zraku; na t. zv. sunčanu prašinu, koja postojano lebdi u zraku, te ju možemo opaziti samo onda, kad se koji dio tamnoga prostora rasvijetli i na nevidljivi prašak, kamo ubrajamo sve mikroorganizme. Po klimatoterapiju veoma je važna čistoća zraka od prašine, napose od mikroorganizama, koji su štetni po čovječje zdravlje. Zrak je čišći od prašine na visocinama,

Samoborska narodna garda.

Napisao Bogumil Toni.

(Nastavak.)

Garda je ovršila za svoga kratkog vijeka još neke važnije službe.

Tako ju je 22. kolovoza 1849. pozvao kot. sudac Lovrenčić uslijed više zapovijedi, da uhvati 6 mladića, koji su bili potrebni u Leopoldovoj regimenti. Ljude treba zadržati, dok ne stigne radi njih dalnji banski nalog.

I u Rude je išla garda, da obavi važnu misiju. O tom mi je jedan stari gardist ispričao o ovu:

Iz Zagreba je došla zapovijed bana Jelačića, da se dovede onamo 36 Rudara, kako se čulo, da znadu dobro lance praviti. Trebalo ih u vojne svrhe. Rudare je imala odvesti iz sela garda. U to ime otputile se nekoga dana obje satnije narodne straže u Rude, a zapovijedao im je kapetan Bišćan. S gardom je pošla i glazba. Čim je onih 36 momaka predano zapovjedniku garde, odmah je uslijedila zapovijed, da se napune puške. Rudare je to vrlo presenetilo, pa su tek sada mogli potpuno pojmiti ozbiljnost svoga položaja. Tada je pristupio rudarski župnik Pitanec, upravitelj nekoliko toplih besjeda na svoje župljane, koji će evo za koji čas ostaviti svoje selo i počti pod oružje. Stavio im je na srce, da svoje nove dužnosti vjerno vrše, pokoravajući se zapovijedi kraljevoj, pa je još svakomu predao na oproštaju cvancigu za put. Uz zvukove koračnice: „Nosim

zdravu mišicu...“ četa je krenula prema Samoboru. Jedna je satnija išla naprijed, za njom Rudari, a onda druga satnija iza njih. Dakako da su Rudari s velikim poštovanjem promatrali tu čudnu vojsku, što je iznenada uljegli u njihovo selo, a žene su bolno naricale za svojim muževima.

Garda je pošla s Rudarima do Zagrepčice. Tu su istupila dva voda sa svojim podčasnici, koja su otpratila Rudare u Zagreb, dok se četa vratila natrag. Na ulazu u Samobor glazba je udarala: „Brod nek čuti udarca“.

Kažu, da su se svi ovi Rudari vratili kući nakon odsluženih godina osim jednoga, koji je umr'o negdje u Beču.

Na Bregani nalazila se za ono vrijeme mitnica (tridesetnica). Kad se njena blagajna imala prenijeti u Samobor, trebalo je putem valjano zaštititi. Ta još su bili u svježoj uspomeni „robojući bosanski tolvaji“, koji su pred neko doba zadavali dosta brige čitavoj okolini. Tko zgodniji, da zaštiti državno blago od naše garde krepka kroka i sigurna gadjanja. Kako se moglo i nadati, garda je i ovu svoju zadaću izvršila na općeno zadovoljstvo, očuvavši blagajnu od svake neprijateljske navale. Tko bi se i usudio u blizinu tako brojne naoružane čete...

Gardin polazak na Rude i onaj na Breganu bio je za jednu čest samoborskoga stanovništva događaj dana. Svuda se javijale bune, iz zemlje izlazilo vojništvo, a mnogo ga prolazilo i kroz Samobor, pa nije bilo udo, što se među mnoge, naročito među žene, uvukla bojazan, da će i gardu jednog lijepoga dana pozvati na neprija-

telja ili u „tabor“. Zato su mnoge od njih nekako nepovjerljivo gledale na ovakve izlaze garde. Sve im je nešto govorilo, da bi mogla garda pod drugom kakvom izlikom iz Samobora, a onda će najednom dobiti zapovijed, da nastavi put ravno do — bojnoga polja. To je i bio razlog, te su u ova dva puta sprovadjale gardu ne samo djeca nego i žene noseći za muževima brašna i vina. Neke su u svojoj prostodušnosti brisale i suze sve na pola vjerujući, da se nešto dobro ne sprema. Žena gardista Mihalja Regovića išla je za gardom plačući sve do sv. Helene.

Kad su se u Samoboru nalazili honvedski bjegunci, narodna je četa držala noću stražu.

Gardska je glazba svagda pratila do sv. Helene vojništvo, koje je prolazilo kroz Samobor u Italiju.

Uopće se garda svagdje javijala, gdje su to interesi mjesta tražili, pa je čvrsto stajala na braniku sigurnosti Samobora i njegova pučanstva.

Što se tiče discipline, o kojoj smo već i naprijed progovorili, mora se priznati, da je s obzirom na naše stare građane, bila prilično valjana. Časnici su čete nastojali, da se približe vojničkomu zaptu, koliko je to naravski bilo moguće. Oni, koji su se ogrješili o poslušnost, kaznili su i globom i zatvorom. Većina se gardista pokoravala svojim starješinama ne od straha nego svojevrijedno, znajući dobro, da bez discipline ne može biti u četi ni uspjeha ni napretka, kojim je valjalo pred svijetom zasvjedočiti, da su ljudi na svom mjestu. — Izuzetaka ima međutim svagdje, pa ih je bilo i ovdje. Gdjekojima nije nikako išla

uz more, jezera i rijeke, u mjestima, gdje pada više kiše i u kraju, gdje je neprestana izmjena zraka.

Izuzevši spomenuta zla, možemo ustvrditi, da neki dijelovi Samobora sa cijelom i najbližom okolicom posjeduju upravo idealno čist zrak. Rudarska draga je unikum prirodne ljepote, tu i tamo nalazi se po koji ljudski stan, šuma okružuje ju s jedne i druge strane, a kroz cijelu dolinu teče brza i čista Gradna. To su sve momenti, koji su važni po čistoću zraka, tako da u njoj nema niti razvijanja nečistih plinova niti prašine, a u koliko se ipak stvaraju, odstrani ih Gradna i neprekidna struja zraka od Ruda prema Samoboru. Janindol i Stražnik šetališta su dosta visoka i mislimo, da se u čistoći zraka mogu natjecati sa svakim klimatičkim lječilištem ovoga svijeta. Napose moramo istaknuti, da je tu zrak kadšto po cijeli dan pun ozona. Ova se šetališta dalje moraju razvijati, te smo u tom pogledu društvu za poljepšanje Samobora dužni najdublju hvalu, što ćemo najbolje pokazati time, da ga svi slojevi pučanstva u njegovom djelovanju najizdašnije podupiru. Još bi morali spomenuti, da se odmah mora nastojati o uredjenju šetališta u samoj sredini Samobora.

Naši dopisi.

Sv. Nedjelja, 20. veljače.

Gospodine uredniče! Iz Sv. Nedjelje, susjetke Samobora, nije se dosada žalibože nitko javio u Vašem cijenjenom listu. No poznavajući Vas, kao vrlo dobra čovjeka, ne ćete to Sv. Nedjelji zamjeriti, jer čast Samoborcima i Svetonedjeljčani su Vam vrlo zaposleni ljudi, sve od prvog gospodina do zadnjega mužeka. Ali ako se ne piše, ali zato se vrlo rado čita Vaš list u Sv. Nedjelji, makar samo, čini mi se, dva broja dolaze u mjesto. Ali što ćete, — siromaštvo! Mužek bi rado, ali ne more pa ne more. . . . Žalosna je prva vijest, koju Vam odavle moram da javim: Umr'o je stanovnik Sv. Nedjelje, trgovac i posjednik Mijo Šprajc. Pokojnik je bio u okolici dobro poznat, pa je kao trgovac kroz 30 godina živio u Sv. Nedjelji, te si je u to vrijeme marom i radom stekao lijep imetak. Kao općinar svetonedjeljski obnašao je čast općinskoga i školskoga odbornika. Društva je rado podupirao, među drugima i samoborsko vatrogasno društvo, koje mu je na čelu sa svojim vojvodom i podvojvodom iskazalo posljednju čast kod pogreba. Osim rodbine bio je kod njegova sprovoda lijep broj građana samoborskih, a vidjelo se i neko-

u glavu ta nesnošljiva disciplina. Naišao sam na originalnu tužbu, što je jednom zgodom podnose podčasnici druge satnije na općinu ljuto se tužeći na neposluh nekih gardista. Evo te pritužbe:

„Pokihdob mi zdola podpisani (Unteroficiri) prisiljeni jesmo da nas prostjaki t. j. gemeineri niti najmanje slušati ne će, dapače norce i bedake iz nas prave, ter ovak nas u sramotu gone, da se nam isti selski ljudi smejeju, ter spočitavaju, zašto bolje naredbe i pravice nemamo. Kak se se je ovo stražnji put, 26. veljače pripetilo, bila najme od g. kapetana zapovjed dan, da ob isti dan popodne svi na vježbanje iti imadu, nekoji koji bi mogli iti, ter vendar se izpričavaju — medtemtoga kad se izpriča, toliko zamere nema. Imamo vendar slavnomu odboru uljudno javiti, da ima nekojih med njima, koji, kad nje opomenemo s lepimi rečmi, oni nam s grubijansčinom odvrneju, da nas zaista sram biti mora, kak najme sledeće naprvo doneti možemo:

1. Andro Horšl, mlinar, gardist iz drugog cuga, kada njemu njegov zugskarporal Valečić s lepimi rečmi kazal, da se u glid postavi, grubijanski njemu odgovoril, da on voli u krčmu iti nego na muštru, ter njemu za čitavu sl. gardu nit najmanje ležeće rije. S težkim je vendar trudom od g. kapetana kući s nami došel, onde vendar pušku nastran je odmah bacil, ter u krčmu opet se povratil.

2. Leopold Vuković već od početka polak larme i grubijanstva na glasu nas sve unteroficire

liko stranih prijatelja. Ostavlja suprugu, rođenu Samoborku, kćerku vrijednoga starine, građana Komparea. Od pokojnika se oprostio na grobu u ime supruge i rodbine jedan strani gospodin. Pokoj mu duši!

Medju novije vijesti spada i ova: Dugo čekamo pa ipak iščekasmo, a to je gradnja nove školske zgrade. Ta se stvar vukla kod nas već par godina i nikako nakraj. No hvala gosp. predstojniku Šenoi, kojemu je, rekao bih, ležalo to na srcu, pa je upravo čvrstom voljom vojevao na naše oče, da ih sklone na gradnju. I tako smo eto na cilju, jer će se gradnjom započeti oko svibnja. Ostavit će nas doduše naša „baraka“, u kojoj je ljeti bilo kao u Sahari, a u zimi kao u Sibiriji, pa tako ne će barem nitko za njom žaliti, a najmanje naši učitelji i djeca. A niti strancima ne će u oči udarati, kojima se činilo, da je to „panorama“ ili bar „menažerija“, te se obično bojali za njezinu egzistenciju. Nova školska zgrada s učiteljskim stanovima podići će se na lijepoj točki Sv. Nedjelje, upravo naprotiv crkve na bivšem sajmištu. Zgrada će biti po zamislenom proračunu vrlo ukusna, pa će biti ne samo na ures zadaći, koju će izvršavati, nego i na ures mjestancu. Gospodine uredniče! Imao bih Vam još koješta pričati kao n. pr. o našoj pučkoj knjižnici, o postanku škole sv. nedjeljske, ali to ćemo sačuvati za drugi put, dok se još štošta pribere.

R. t. e.

Domće vijesti.

Uprava našega lista nalazi se od današnjega dana na Trgu Leopolda Salvatora br. 18. Upozorujemo naše cijenjene čitače, da odsele izvole na ovu adresu slati pretplatu, oglase i reklamacije.

Tridesetgodisnjica „Jeke.“ Hrv. pjevačko društvo „Jeka“ šalje nam ovaj poziv: U jesen godine 1874. osnovalo se u Samoboru pjevačko društvo „Jeka“. 30 je već minulo ljetâ, što je po prvi put odjeknula složna njezina pjesma u prostorijama tadašnje „Narodne čitaonice“. Kao angelo mironosac pojavila se ona medju zavadjenom braćom, da zvonkim pjevom i mladenačkim žarom rasprši tmurne oblachine, koje su obavijale tada društveni život samoborski: da razgoni mržnju i uništi razdor, da pod krila svoja okuplja mladost samoborsku, pa da joj u raspaljene grudi mladenačke ulijeva zanos za krasnu pjesmu našu, a pjesmom opet da budi i oživljuje zadrijemanu svijest hrvatsku. Za cijeloga svoga tridesetgodisnja „Jeka“ je ozbiljno nastojala, da dostojno vrši svoju zadaću, i što god je ona dosele uradila, sve je to bilo ne za nju, nego za druge: bilo je u prvom redu za čast i slavu miloga nam Samobora. Ali u tome kratkom vijeku njezinu nije ju baš svagda obasjavalo sunce sreće: bilo je časova veoma teških i gorkih; bilo je časova, koji su prijetili da skrše slabašni život mile naše „Jeke“. Može se stoga punim pravom reći, da je sav dojakošnji život „Jekin“ bio pun borbe, pun

za osle ozval, kak takaj kaprola Eidiča mrsko opsoval i zbantuval je, kak takaj to drugi ljudi posvedočiti hoće.

3. Janko Bedenko, koji uvek najmudriji i svaki cug ravnati hoće, ter od svih najpametniji biti hoće i nikakvog kaprola poznati ne će.

Zato molimo ponizno, da se drugi red bi vpeljal, jer polag ovakvog reda mi zaista ostati ne možemo, i ako nitko poslušati ne će, tak volimo našu čest ostavit, neg ovako grubijanstvo od svakoga spravljati. S tim ostajemo sluge pokorni: Unteroficiri druge čete.“

Vrijedno je čuti i osudu, koju je na ovaj spis napisao Ferdo Vizner:

„Andraš Horžen, Leopold Vuković, Bedenko Janko pred komite zvani, falingu svoju spoznajući, Bedenko kao prvi put faleći za oprostjenje je proslo i njemu je kaštiga otpušćena. Andraš Horžen, za falingu, da je i pušku ostavio, za prvi put 5 forinti položiti. Leop. Vukovića na kaštigu 2 for. položnja do 8 dan — dokončano je.“

Ovaj potonji kao da je uopće nepopravljiv. Za njega je izrečena i ova osuda, zabilježena na jednoj ceduljici:

„Leopold Vuković pri muštrajnu zarad špotajna kaprolov, da su huncvati i tepci obsudjen na dvanaest vur vu reštu bit, kajfi pako prosil se, tak mu je oprosteno.“

(Svršit će se.)

prijedora. Samo čistom rodoljublju, požrtvovnost i nesebičnosti njezinih vodja ima se zahvaliti, da se ona uz premoge teške i nepovoljne prilike ipak umjela održati na životu. Tim više dakle imade razloga, da priredi proslavu svoga jubileja. Ali kod toga slavlja ne želi „Jeka“ biti osamljena. Gradjanstvo samoborsko podiglo ju je na noge, za gradjanstvo samoborsko ona je živjela i radila, s gradjanstvom samoborskim želi da obavi i proslavu svoje 30godisnjice. Ovaj jubilej neka ne bude samo slava „Jekina“, nego neka bude slava cijeloga Samobora. U to ime obraća se „Jeka“ na gradjanstvo samoborsko moleći u njega moralne i materijalne pripomoći za jubilarnu svoju proslavu. Prokušani patriotizam našega gradjanstva daje nam pouzdane nade, da ovaj topli apel „Jeke“ ne će ostati ni s koje strane neuvažen. Proslava 30godisnjice obaviti će se na prvi dan Duхова t. j. 11. lipnja 1905. Želja je naša, da se na dan proslave prikaže pjevački zbor „Jekin“ popunjen i s bivšim njezinim izvršujućim članovima. Zato „Jeka“ ponovo pozivlje sve svoje nekadanje pjevače, da opet pristupe u njezin zbor, te da barem u ovoj jubilarnoj godini polaze njezine pjevačke pokuse. Pokusi drže se srijedom i subotom.

U Samoboru, dne 10. veljače 1905.

Odbor „Jeke“.

Sjednica kulturnoga vijeća u Samoboru.

Kako je iz novina poznato, za samoborski kotar imenovao je preuzvišeni ban kulturnim vijećnicima veleposjednika g. Hamilkara pl. Praunšpergera i gg. župnike Forka i Mrakužića. Novoimenovane kulturne vijećnike sazvaio je g. kr. kotarski upravitelj A. Šenoa na 8. pr. mj. u sjednicu. 1. Na toj je sjednici najprije pročitana dopis kr. županijske oblasti, kako bi se spriječila sječa kestenovih batina, da se sačuva u šumama ovo korisno drvo. Vijeće je izjavilo, da se posjednike ne može sprečavati u njihovu gospodarenju, ali da treba svakako na put stati tatovima, koji bezdušno po tuđim šumama silno ovo drvo krađu i tvornici prodavaju. U savezu napomenuo je vijećnik Mrakužić, da se silna šteta po šumama pravi i time, što se bezdušno krađe kolje i u proljeću guli kora mladih hrastića. Da se sve to spriječi, zaključilo je vijeće, neka se zamoli viša oblast, koja će odrediti, da se postave općinski lugari, koji će strogo sve naše šume nadzirati. Ti lugari plaćali bi se nametom, koji bi se medju posjednike šuma prema količini posjeda pravedno rasporezao. 2. Vijećnik Forko preporučio je zaključak sjednice trgovišta Samobor, da se aleja uz svetonedjeljsku cestu posječe, jer su jablani već trošni, pak je pogibao za prolaznike, a na štetu su ceste i onih zemljišta, koja se nalaze pokraj njih, jer se radi silnog žilja ne mogu ondje orati, a radi hlada zemlja je neplodna. Namjesto ovih jablana moglo bi se zasaditi korisnije voće. Premda se radi ukrasa i znamenitosti ove aleje svi vijećnici s time ne slažu, ipak je ovaj prijedlog u zapisnik zabilježen. 3. Jednoglasno je prihvaćen prijedlog g. vijećnika Forka, da se umoli viša oblast, kako bi što skorije povoljno riješila utok, kojega je neki općinar nepravedno stavio proti zaključku svih posjednika uz potok Rakovicu, da se ova od Mirnovca do svetonedjeljske ceste regulira. Želji tamošnjih posjednika mora se već jednom udovoljiti, jer su one krasne livade zbog navale toga potoka nevaljale, a oranice neplodne. 4. Isto tako je prihvaćen prijedlog vijećnika Forka, da se zabrani kopanje pijeska sa bregova tik Samobora, već da bi se ovaj vadio iz korita potoka Gradne. Tim da bi se učinila dvostruka korist: obranili bi Samobor od poplava, a njegove milovidne zelene brijegove od krši. Premda je g. vijećnik Forko imao još više gospodarsvenih prijedloga, morala se sjednica zaključiti, jer je već vrijeme bilo podmaklo.

Za nastradale požarom u Manjoj Vasi primili smo od gosp. Rutnika u Jastrebarskom 15 K. Mi smo ovu svotu predali općini Podvrh, koja sabire darove za ovu plemitu svrhu.

Korzo. Nedavno se sastao odbor za ovogodišnji korzo, te stvorio program, koji će se naknadno objaviti plakatima. Kako čujemo, program je vrlo zgodan, pa je nade, da će ovogodišnji korzo isto tako lijepo uspjeti kao i prošlogodišnji. I u Zagrebu se budi veliko zanimanje za naš korzo.

U općini trgovišta Samobora propisane su bile kod državnih, zemaljskih i općinskih dača u god. 1904. sljedeće svote: Izravni porez, koji se uplaćuje kod općine: K 27.712-95, od česa je uplaćeno K 18.380-62, ostalo na dugu K 9.332-33.

— Vojno-oprosna taksa: dugovina K 3.236., otplata K 444-90, zaostatak K 2.791-10. — Namet za trgov.-obrtničku komoru iznosio je K 980-31, uplata K 510-25, zaostatak K 470-06. — Zemljišno-otkupni dug K 520-66, što je i uplaćeno. — Otkup javnih radnja: K 1.822-40, uplaćeno K 1.738-80, dugovina K 83-60. — Općinski namet: K 15.780-80, uplaćeno K 10.378-63. ostalo dugovine K 5.402-17.

Sjednica gospodarskog odbora trgovišta Samobor. 20. o. mj. održana je sjednica gospodarskoga odbora. Na dnevnom je redu bio statut za groblje. Odbor se otputio ponajprije na lice mjesta, gdje je zaključeno, da se groblje razdijeli u pojedina polja. Statut je izradjen po zagrebačkom grobnom statutu. Zatim je raspravljano o osnutku posebnog groblja za žitelje izvanjskih sela, te je zaključeno predložiti zastupstvu, da općina nabavi takovo zemljište, a da današnje groblje ostane samo za samoborsko pučanstvo. Zaključeno je zatim, da se suvišno gorivo drvo, koje ima općina na zalih, prodade za 24 krune po hvatu. Još se imalo uzeti u pretres pitanje o prodaji općinskog zemljišta, no budući da je vrijeme podmaklo, odgodjen je ovaj predmet na buduću sjednicu.

Umrlo je 26. pr. mj. Terezija Roščak, supruga gostioničara. Pokojnica je bila brižna domaćica, pa je njezina kuhinja sa vrsnoće bila na osobitom glasu, radi česa su i stranci gostionicu g. Roščaka rado pohadjali. Laka joj zemlja!

Hrvatsko pjevačko društvo „Jeka“ u Samoboru priredjuje svojim članovima dne 4. ožujka 1905. u prostorijama gostione „Gradu Trstu“ koncert s plesom. Iz naklonosti sudjelovat će kod koncerta gđica. Matilda Vimmer i gosp. Aurel Šenoa. Početak u 8 sati na večer. Ulaznica za nečlanove: pojedinci 1 K 30 fil., obitelj 3 K. Raspored: 1. Ammer: „Kraljičina straža“ — svira glazba. 2. V. Novak: „Večernja pjesma“ pjeva „Jeka“. 3. V. G. Brož: „Dalmacija! Dalmacija!“ — udara tamburaški zbor. 4. a) Weber; Arija Recije iz opere „Oberon“, b) Verdi: Arija Aide iz opere „Aida“, I. čin — pjeva gđica. M. Vimmer, a prati je na glasoviru g. A. Šenoa. 5. V. Novak: „Hrvatskoj“ — pjeva „Jeka“. 6. O ponoći svirat će glazba „Šaljivi mirozov“. Poslije koncerta ples.

Društvo za poljepšanje Samobora ureklo je za nedjelju 26. pr. mjeseca svoju ovogodišnju glavnu skupštinu, no kako to običajno biva, moralo ju je i ovaj put odgoditi, jer se nije odazvao dovoljan broj skupština. Od šezdeset i nekoliko članova došlo ih na skupštinu ravno — šestorica. Mi pojmimo, da može čovjek biti zapriječen i ne doći na društvene skupštine, ali ne shvaćamo, da se može dogoditi, te je u jedan mah zaokupljeno 60 ljudi tako neodgodivo, da nijesu kadri ni pō sata žrtvovati u interesu društva, čiji su članovi. A tako to već godine biva, da se dva i tri puta moraju odgoditi skupštine, a onda se napokon održe uz nazočnost od osmorice, devetorice članova. Valja pak uopće istaći, da kod nas vlada velika nebriga i nehaj prema ovom korisnom društvu. Većina i ne čuti potrebe, da mu bude članom, a manjina, naime članovi, ne pitaju za njegov rad i ne mogu se ni jedanput u godini da zainteresuju za njegovo poslovanje. Ne će dakle biti ništa novo, ako nam ovo društvo jednoga dana utrne. Uz ovake prilike mora da i oni izgube volju za rad, koji su ju još dosada pokazali. — Društvo urče ponovo skupštinu u nedjelju 5. o. mj. u 4 sata poslije podne, pak ovime pozivlje sve svoje članove, da izvole k ovoj skupštini svakako prisustvovati.

Zdravstvene prilike u Samoboru i njegovu kotaru bile su mjeseca veljače povoljnije od onih u sljedećju. Influenca, koja je malo koju kuću mimošla, nenadano je popustila, te se sada pojavljuje tek u pojedinim slučajevima, od kojih su nekoi i teški, jer su spojeni sa znatnom živčanom boli u glavi. Isto tako su se i u ovom mjesecu upale disala znatno umanjile, radi česa je pomor od ovih bolesti neznan. — U općini Sv. Martin prestao je dobarac kao bolest epidemijka, ali se je pojavio u općini Sv. Nedjelja, te je 18. veljače bolovalo 18 školske djece, pak je radi toga obustavljena školska obuka na istočnoj nižoj pučkoj školi predloženo na 10 dana. U veljači se nije zbio nijedan slučaj silovite smrti. Dne 18. veljače bilo je u Sv. Nedjelji povjerenstveno izaslanje radi premještaja pučke škole na drugo mjesto, te je i takovo predloženo i zaključeno, da se podigne jednokatna kuća, u kojoj će i učiteljska lica stanovati, a ujedno je odre-

djeno, da se dosadnja škola izgradjena po švedskom načinu, proda. Skrajnje je vrijeme bilo, da se nova škola sagradi i školska djeca oslobode ozebanja u zimi, a nesnosne vrućine u ljetu. Dr. B.

Minimax. Obećali smo, da ćemo se još svratiti i na ovo gasilo, koje smo nedavno i kod nas vidjeli. O ovoj spravi raspravlja i posljedni broj „Vatrog. vjes.“ Gašenje vatre s kemičkim stvarima nije ništa novo. Zna se, da su kemički sastavljene gasilačke tekućine upotrebljavali već prije 200 godina, a naročito za 30godišnjeg rata. Solišima, pomiješanim s tekućinama mogla se vatra uspješnije gasiti nego li običnom vodom. U prošavšem su se stoljeću bavili proučavanjem kemičkih sastavina za gašenje vatre mnogi kemičari svjetskoga glasa, pa su polučeni izvanredni uspjesi, kojima se danas služi napredno vatrogastvo velikih gradova, a to su t. z. plinačice — štrcaljke raznih sustava. U ovu vrstu spada i najnovije gasilo prozvano Minimax. Stroj se sastoji od limene podugačke posude, u kojoj se nalazi smjesa tekućine, koja se nalazi i kod drugih sličnih gasila, a bit će u njemu i takva primjesa, koju drži obretnik tajnom. Na širem dōnjem kraju nalazi se šiljak. Kad se ovim udari o tvrd predmet, razbije se staklenka, koje se sadržaj uslijed toga pomiješa s tekućinom u minimaxu i pod nastalim tlakom štrca tada kroz gornji otvor sprave. Minimaxu je cijena 50 K., a sadržaje 6 i pō litra tekućine. Ako se sprava isprazni u slučaju vatre, tvrtka ju puni besplatno. Pokusima se pokazalo, da taj u istinu maleni stroj vrijedi za gašenje vatre u zametku, naročito na masnim stvarima, dakle u dućanima i trgovinama, koje imaju na skadištu masti, petroleja i sličnih tekućina, a mogao bi se u prvi mah upotrijebiti za pomoć u stanovima, kad bi se rasprsnula svjetiljka, upalila mast, zapalili zastori ili koji dio pokućstva i t. d. Svakomu tko ima u kući lako upaljivih predmeta ili mu prijeti veća pogibao od vatre, ovaj bi stroj jamačno dobro došao, da ga poštedi od veće nesreće.

Našim pretplatnicima u Chicagu javljamo, da je najzgodnije, te pretplatu za naš list predadu gg. Milanu Horvatu ili Marku Vukoviću u Chicagu, koji će ubranu svotu nama poslati.

Iskaz umrlih u mjesecu veljači: Repuš Gjuro, 62 god. Taborec. — Štuler Petar, 47. Obrtnička ulica. — Terezija Roščak, supruga gostioničara, 55 god. Obrtnička ul. 4. — Paulina Di Santolo, krojačica, 27 god. Gajeva ul. 35.

Vjenčani su u veljači: Šafar Stjepan, fijaker, iz Zagreba i Ljuba Obrstar, vulgo Filpančić. — Vjekoslav Kaus, kožarski pomoćnik i Mahović Ana.

Apatovačka mineralna stolna i ljekovita voda jest nenatkriljivo sredstvo protiv kašlju, hrapavosti, kao i protiv svih katarata. Ako se redovito za vrijeme zimske sezone uživa, kako to liječnici preporučuju, to sigurno zaprečuje svaku vratnu i epidemijku bolest.

Gospodarstvo.

Dobrotom trgovišnoga poglavarstva, koje nam je ustupilo pribrane podatke, možemo cijenjenim našim čitačima prikazati stanje naše ratarske produkcije za upravnu općinu Samobor u godini 1904.

Po najnovijim podacima zemljarskoga katastra zapremala je cijela površina ove porezne općine 2.889 jutara i 430 m². Od toga bilo je neproduktivnoga tla 180 jut. 1500 hv², na produktivno tla otpada dakle 2.708 jut. 530 hv², i to: na oranice okruglo 962 jut., na vrtove 44 jut., na livaje 581-5 jut., na vinograde 93-4 jut., na pašnjake 244 jut., a na šume 784 jutara.

Od obradljivoga zemljišta zapremile su oranice i vrtovi skupa površinu od 1.005 jutara. Na njima gojilo se razno gospodarako bilje, od kojega su, naravno, najveći dio zauzele žitarice 630 jut., a za ovima krmovno bilje 338 jut., za tim razne okopavine 78 jut., vrtovi 44 jut., trgovinsko bilje 12 jut., sočivice 6 jut., voćnjaci posebni 3 jut., dok je na uguru ostalo 10 jutara.

Od žitarica najviše se posijalo kukuruza, naime 316 jutara, onda ječma, i to ozimnoga 100 jut., a jaroga tek 10 jut.; pšenice ozime 35 jut., a jare 5 jut.; raži 50 jut., zob 100 jut., prosa 10 jut., a heljde samo 4 jut. — Od soči-

vica gojio se grah (pasulj) sam za se na 3 jut., grašak na 1 jut. i leća po prilici 1 jut. Osim toga gojio se grah kao uzgredni usjev na 40 jut., grašak na 5 jut., sijerak na 5 i buče na 15 jutara.

Od okopavina najviše se gojio korun — na 50 jut. i kupus 20 jut.; mrkve bilo je 2 jut., a luka crvenca i češnjaka svakog po jutro. — Od trgovinskog bilja jedino se gojio lan i konoplja, i to lana samo 4 jut., a konoplje još jedanput toliko i 2 jutra kao uzgredni usjev.

Veseli nas, što možemo istaknuti, da se kod nas od godine do godine sve više počelo gojiti krmno bilje. To je dobar znak za napredak stočarstva. Minule godine bilo je zasijano običnom djeteljnom 130 a lucernom 100 jutara, dok je ozime grahorice bilo na 8 jut. Mimo to gojena je još djeteljina kao uzgredni usjev na 50 a lucerna na 30 jut.

Uspjeh prošlogodišnje žetve bio je radi velike suše znatno slabiji od godine 1903., ali ipak povoljniji nego u drugim nekim krajevima naše domovine. Pšenice urodilo je na jednom e jutru poprijeko 12 hl. u zrnju i 7 mc. u slami. Hektolitar zrnja težio je 82 klg. Isto toliku množinu zrnja i slame dala je na jutru i raž, samo je njezino zrnje težilo 75 kg. Ječam je bio rod-niji, pak je dao na jutru 20 hl. zrnja, koje je težilo po hl. 62 klg., i 7 mc. slame. Zobi se našelo po jutru 24 hl. zrnja i 8 mc. slame. Zrnje je težilo 42 klg. Kukuruz je urodilo na jutru poprijeko 8 hl. zrnja i 15 mc. kukuruzovine. Od ostalih žitarica urodilo je prosa 8 hl. u zrnju i 6 mc. u slami, i heljde 5 hl. zrnja i 6 mc. slame na 1 jutru.

Od sočivica urodilo je na jednom jutru: Leće 7 hl.; posulja samoga za se 7 hl., a uz druge plodine 2 hl.; graška samoga za se 6 hl., a uz drugi usjev 1 hl.; boba samogojenoga 8 hl., a kao uzgredni usjev 2 hl. — Od okopavina bio je poprijekni prirod jednoga jutra: koruna 20 mc., mrkve 40 mc., repe 30 mc., kupusa 20 mc., luka crvenca u plodu 15. mc. i češnjaka 10 mc.

Trgovinsko bilje dalo je na jutru po 4 mc. lana a isto tako i konoplje.

Krmovnog bilja nakošeno je na jednom jutru i posušeno: djeteljine, lucerne i grahorice po 15 mc., sijena također toliko, a otave 6 mc.

Regeneracija vinograda slabo se pomaknula naprijed u području ove općine. Lanjskom godinom dosegla je površinu od 93 jutra, na kojoj je nabrano mošta ukupno 3.255 hl. ili po jutru poprijekno 35 hl. Od toga bilo je 813 hl. bijeloga vina, 1629 hl. šiljera i 813 hl. crnoga vina. Od toga je odmah kao mošt prodano 325 hl. i 10 mc. svježega groždja. Prosječna prodajna cijena moštu bila je po hl. 30 K i dalje.

U području kotarske oblasti samoborske iznosi lovište u šumi 24.287; a u polju 30.026 kat. jutara. U ovim je lovištima ubijeno 1904. 66 srnjaka, 1411 zeceva, 24 lještarka, 370 gnjetela, 564 trčke, 251 prepelica, 39 hariša, 178 divljih patki, 26 lisaka, 205 šumskih šljuka, 4 kozice, 24 divlja goluba i 45 bravenjaka i drozdova; ukupno korisne zvjeradi 3.207. — Štetne je zvjeradi ubijeno u svem 2.141; od toga 13 jazavaca, 1 vidra, 67 divljih mačaka, 91 lisica, 63 kune, 83 tvora, 290 lasica, 2 inovrsna sisavca, 211 orlova i jastrebova, 389 sokolova, piljuga, kobaca i postojlaka, 130 sova, 489 vrana i svraka, 312 inovrsnih ptica. — Pasa i mačaka, koji su se skitali ubijeno je 533. U svem je ubijeno 1904. g. 5.881 komad zvjeradi.

Poštanski ured u Osredeku. U mjestu Osredok u zagrebačkoj županiji poslujući kr. poštanski ured jučerašnjim je danom obustavljen.

U urudišeno okružje spomenutog ureda spadajuća mjesta dodjeljuju se od 1. ožujka 1905. počevši, i to mjesta: Osredok, Bregana, Noršičselo, Bedar, Breganica, Grdanjci, Javorek, Kostanjevac, Janje, Vianjevec, u urudišeno okružje kr. poštanskog i brzojavnog ureda u Samoboru, a mjesta Stojdraga, Selce, Kravijak, Poklek, Novoselo, Sličevac, Budinjak, Cerovica, Osunje u urudišeno okružje kr. ug. poštanskog ureda u Kalju.

Snuboka*) Ana.

Iz seoskog života piše Drago Gubarov.

I.

Zimska je večer. Po zemlji se razvukao de-
beo mrak. Tamo gore čisto je nebo kao staklo,
a na njem zadržale sjajne zvijezdice: sve ti se
čini kao da će koja ta ugasiti. Ali eto jedva da
se utrula, već je za čas planula novim, jačim,
divnijim sjajem. Uz to zavlada krajem grobna
tišina, nit se čulo brundanje vjetrića, nit ikako
šuštanje, dapače i garovi ili kako nazivlju seljaci
pesi i kuse zašutile, i negdje se stisnule i poči-
vale. A nije ni čudo, kad je to bila večer iza
Triju Kralja, zubata, hladna, gotovo hladnija no
sve dosad što su bile. A zato i ne bje nikoga
vani, sve se zavuklo u kuće, i tuj koje večeralo,
a koje si opet čim drugim kratilo večer zimsku.
Iz sto prozorčića vidiš, gdje na polje probija
svjetlo svijetla, koje više tik prozorčića, pa ti se
iz daleka čini kao da su planule druge zvijezdice,
ali ne onakove nebeske već zemaljske mnoga blijedje
i slabije.

Tamo blizu državne ceste, nekako bolje na
na brežuljku, nanizalo se neko par kućica. Sve
jedna do druge unaokrug. Bila je to mala naseo-
bina, seoce, sa kojih šezdeset žitelja. Dvije li do
tri od tih kućica baš su uza samu cestu, okre-
nute pročeljem u dvorište, dok su druge bile
poredjane više unutar. Bilo tu dosta veliko dvo-
rište u sredini kućica, a oko naokolo sviju dizala
se velika ograda. Takav je običaj u seljaka, da
ograda dvorište i kuće, e bi se time označilo, te
tu stanuje porodica istog imena. Bila je to valjda
nekad zadruga ili još bolje jedna iznajprijie kuća,
a tad s vremenom umnožala se obitelj u njoj
i morala se družina razdijeliti i sagraditi si blizu
druge kućicu, jer u staroj nije bilo mjesta za
sve. Domala si novi domari posagradili štagljeve,
pa štale i tako nastalo cijelo seoce. U takovo
se seoce ulazilo sa ceste, gdje su bila pomična
vrata opletena živicom. Tuda je bio put za kola,
dok sa dvije ili tri druge strane bile su načinjene
na ogradi male skaline od dviju cijepanica, za-
taknuti u zemlju i na njima pribita daska. Ograda
je, to jest stupovi na takvom ulazu malo niže
ispletena, a kolci su dva do tri prema vrsima
odrezani.

Iz jedne izmedju onih triju kućica, srednje
baš, što su uz cestu, otvorile se upravo vrata
od sobice. Topli zrak i svjetlo od svijetle izletilo
je na polje, a hladni zimski zrak stao se uvlačiti
u sobu. Vrata je držao malko privotorena momak,
kojih osamnaest godina star, srednjeg uzrasta.
Nešto, rekao bih, kao da sluša.

Ali Rade — čuo se glas ženski iznutra —
daj hodi jednom već van ili unutra i nemoj
stati na vratima, jer će mi se inače sledeniti
noge.

Momče kao da nije čulo tih riječi, čas još
stalo tako, nešto još pitalo, a iznutra iza vratiju
odgovarao mu muški glas. Napokon ipak natuklo
momče šešir na glavu i koračilo preko praga
zatvoriv uz ponovnu žensku viku vrata od sobe.

Vani bilo veoma hladno. Momče se streslo
od zime, zakopčalo si brzo haljinac, glavu spu-
stilo bolje na grudni, a ovratnik na haljincu diglo,
a tad žurno skočilo preko puta.

Za čas nadje se Rade pred susjedovim vra-
tima. Časak stade kao da sabire misli, a tad
žurno otvori vrata i uleti u sobu.

Dobar večer — striče i strino unilazeći po-
zdravi Rade.

Svi se zagledali u momče. I muški, što su
sjedjeli uz stol, i žene i djeca, što se grijali uz
peć. Mladić nije čekao, dok mu tko ponudi, e
bi sjed, već skine šešir i sjede uz stol blizu
muških po domaću, a zatim se okrene prema
peći, gdje su se grijale žene.

Strino Ano, začu tih Rade — poslao me
otac do vas i naručio mi, da vam kažem, e bi
se obukli, jer da ćete nekamo. Tu stade.

Ana razumjela riječi: znala je kud to šiba.
Brzo se izrivala iz kola ženskoga i stala se žurno
oblačiti. Ta nije to njoj prvi put, što ide po
ovakovom poslu. Vješta je u tom Ana, a zato
je i poznadu na daleko. Tko nju zove, i ona ide,
tu se može računati, da će biti sve u redu obav-
ljeno. Znađe Ana izmalati tako krasno, da ni
slikar ne bi bolje ni ljepše znao. To eto svojstvo
Anino pribavilo joj općenito priznanje tako, da
je Ana putovala svakog fašnika i kroz ljeto od

jedne kuće do druge da snubi djevojke za mla-
diće. Za čas bila gotova. Na glavu navukla
vuneni rubac, obukla se u čisto blagdanje odijelo,
preda se metnula pregaču sa čipkama. Niz pleča
spustila široke šarene vrpce, a oko vrata prive-
zala ogrlicu. Čizme navukla nove, jake, nek se
zna tko ide u uprose.

Na eto ti Andrije — reče Ana i stavi pred
muža si ključ od kuće. Ja idem.

Ali Ano, metni još to na sebe, jer je vani
zima, pa češ prozepsti — pruži joj Andrija ve-
liki rubac.

Ne ću, nije mi zima — reče i umakne u noć,
a za njom pobrza momče Rade.

Kod Bijelićevih, tako se naime zvali, po pre-
zimenu oni, kamo je došla Ana, bili su već svi
gotovi i spremni, da idu tamo u drugo seoce
daleko koje pol ure. Čekali samo na Anu, bez
koje se nijesu mogli da odluče nikako na takav
put kao što je snubljenje. U tom su veoma tre-
bali Ane. Kata Bijelićeva, tako se zvala domaćica,
cijelo je vrijeme imala pune ruke posla. Sve
nešto motala, i popravljala na sinu, da bude
djedjerniji i ljepši, kad stupi u tudju kuću. Bio
je to Katin drugi sin po porodu. Stariji Janko
je već dvije godine oženjen, i ima već milog
sinčeka Milana, radost Katinu; zatim je Paviša,
koga kani baš sada oženiti i još momče Radula,
što je baš unišlo u kuću iza Ane. Svi se kome-
šali po sobi. Paviša bio već neustrpljiv u sredini
sobe i čekao, kad će jednom majka Kata prestati
da ga muči. Bijelić starina sjedio sa starijim
sinom uza stol, a nevjesta, žena Jankova, grijala
se kraj peći držeći u ruci malog Milana.

Hvaljen Isus! — pozdravi Ana unilazeći u
sobu domaće.

Na sve vijeke! — stari će Bijelić zadovoljno
i nastavi iza kratke stanke: Već mišljah, da
ne češ doći.

Ja! — kao u čudu stade Ana — kako ste
to mogli striče misliti samo? Kad sam ja koga
odbila u tom?

Pravo, pravo Ano, tako valja — povladi
Bijelić Ani, kimnu glavom i ustane iza stola.

A sad se spremajte, jer će biti inače kasno
— odvažno začu Ana, još pravo se ni ne ogle-
davši po sobi.

Za čas bili svi u redu. Jedino još čekali na
komšiju Luku. No i taj doskora došao. Kata
Bijelićeva još jednom poravnar sve na sinu od
glave do pete, a zatim ga premjeri očima, okrene
se spram muža i reče:

Jeli de stari, naš je sin lijep ko ružica? Da
sam danas djevojka, ja kriva, ako mu ne bi
prva primila jabuku. Ali ovako, što ću. . . .!

Bijelić se nasmije ženi, a i svi se slatko
smijali toj primjedbi Katinoj. Majka uživala gle-
deći svoga sina.

Koji čas iza toga krenuo je Paviša u pratnji
Aninoj i komšije Luke u selo. Nebo se upravo
osulo bezbrojnim zvjezdicama. Bilo je upravo
zgodno za putovanje. Snijega nije bilo, ali zima,
ta je nemilo brijala, rekao bih, lice će ti se za-
mrznuti, ruke i noge otpasti. Još čas i krenuli iz
dvorišta na državnu cestu.

Kume Luka, da nijeste vi započeli, — začu
Ana razgovarati s Lukom — ja ću svoje navesti,
a vi dalje raspredajte, kako vas volja, ali samo
pametno. Ali ipak bolje je reći više no manje.
Pazite i na to, gdje valja što god pohvaliti i na-
kiliti, da ste u pripravi uvijek.

Dobro, dobro — kimnu Luka glavom — bit
će tako — i završi. Dalje idjahu mirno, sva trojica
stupahu čas po cesti, čas poljem, a čas kroz šikaru.

(Nastavit će se.)

Poruke uredništva.

G. Gubarov. Kako vidite, otpočeli smo. Izvolite
nam skorije spremiti što novo. Kraće će nam stvari do-
bro doći. — G. L. T. u Drnju. Vaš članak je složen i
tiskari, pa čeka zgodan čas, da ga uvrstimo. Ostale Vaše
ponudjene radnje očekujemo — Sve naše cijenjene do-
pisičke uljudno umoljavamo, da nam svoje sastavke pišu
na prepolovljenoj stranici poluarka. Prištedit će nam
time i vremena i truda.

Javna zahvala.

Svoj p. n. gg. posjetnicima našega plesa
kao i onima, koji su bud darovima, bud prepla-
tama poduprli društvene svrhe, najučtivije za-
hvaljuje:

Odbor obrtno-radničkog društva „Napredak“
u Samoboru.

Mirko Vadjina

preporučuje svoj

BRIJAČKI SALON

svim onim zemljacima, koji dolaze
u CHICAGO.

CHICAGO, 390 WEST 18. T. H. STREET.

Javna zahvala.

Svim rođacima, prijateljima i znan-
cima, koji su mnoga dragoga supruga

Mihovila Špraica

do hladnoga groba sprovedi, odar mu vi-
jencima iskitili, te mi bud pismeno, bud
usmeno svoja sažaljenja izrazili i time mi
gorku tugu donekle ublažili, izrazujem
ovim putem moju najtopliju zahvalnost.

Hvala svoj gospodi iz mjesta i oko-
lice, kao i milomu narodu, koji nijesu ža-
lili po oštroj zimi sprovedu prisustvovati
i slavnom vatrogasnom društvu iz Samo-
bora, koje je korporativno sprovedu pri-
bivalo.

Napose još zahvaljujem vele učenom
gosp. dru. Bišćanu, koji je u bolesti ne-
zaboravnoga pokojnika njegovao i vele
časnomu g. župniku Miljanu, koji mu je
posljednje sakramente udijelio i sproved
vodio, te mi u svem bio na ruku.

Svima najljepša hvala!

Št. Božja kod Samobora, 22. rujna 1904.

Berta Špraic.

Vis. kr. zem. vladom proglašena ljekovitim vešom radnicom

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkaličko-muriatična-litijska kiselica, vrlo bogata ugljičnom kiselinom

izvrano i poput kristala čisto stalo pite.

Glasoviti ljekoviti autoriteti prepisuju ovu kiselicu s najboljim uspjehom kod svih bolesti
probavnih organa i grkljana, proti mlezima i reumi, kod želučanih, plućnih, grčevitih i svih
drugih katara, proti hemoroidama (zlatnoj žilji), kod svih bubrega, mješavara kamenaca, čeburne
bolesti, zračnih i nateklih jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prokušano izvrano i nenat-
kriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analizirao ju prof. dr. E. Ludwig, c. i kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.
Nagrađena na mnogim velikim strakovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela APATOVAČKE KISELICE“

Zagreb, Illica br. 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

*) Snuboka = prosac.